

هزار راه نرفته با راهبران آموزشی

زهرا صنعتگران

معلمانی هستند که با داشتن مدرک کارشناسی یا کارشناسی ارشد آموزش ابتدایی، سابقه تدریس در کلاس‌های چندپایه، مدیریت و حضور در جشنواره‌ها، پس از پایان یک دوره ۴۰ ساعته می‌توانند برای ارتقای سطح کیفی کلاس‌های چندپایه، از مدارس بازدید کنند. با توجه به تفاوت امکانات، تجهیزات و منابع انسانی متفاوت در هر منطقه، وظیفه راهبران «آموزش و بررسی نگرش تربیتی و مهارتی معلمان» و به اجماع

رسیدن بر سر اهداف، محتوا، روش و ارزشیابی مناسب هر منطقه است. آقای کنگرلو درباره شیوه‌های متفاوت تدریس در کلاس‌های چندپایه سخن به میان آوردند: روش‌های محوری، تلفیقی و ترکیبی. در این شیوه‌ها

گلایه مدیران و دستاورد معلمان تنها، ترجیح‌بند جلسات گروه مجلات رشد است. به تعداد تک‌تک این مجلات و به تعداد تک‌تک ستون‌های هر مجله - لاقلاً یک بار - در این اتاق‌ها جلسه‌ای برگزار شده است: مدرسه عشایری، راهبر آموزشی، خیابان ایرانشهر، دفتر انتشارات تکنولوژی آموزشی، مرکز تهران! قرار است در این شماره حمیدرضا محمدبیگی، محمدعلی کنگرلو و مهناز ابوالکاشف درباره راهبران آموزشی و مدارس چندپایه صحبت کنند تا در پایان، به نگاهی جدید درباره راهبران آموزشی و مدارس چند پایه برسیم. کنگرلو خودش معلم مدارس چندپایه بوده است و ابوالکاشف یک راهبر آموزشی به حساب می‌آید.

از اواخر اردیبهشت‌ماه سال ۹۲ بحث کیفیت‌بخشی به کلاس‌های چندپایه مطرح شد. راهبران آموزشی آن دسته از

آقای کنگرلو

آقای محمدیگی

آموزشی پرداخت. از نظر ایشان، وجود راهبران آموزشی در واقع امتیازی برای مدارس چندپایه است تا در این مدارس معلم دست تنها و تحت فشار نباشد. به گفته محمدیگی، راهبر همچون سرگروه آموزشی کارمند نیست؛ در اداره نمی‌نشیند و به‌طور مستقیم با مدارس در ارتباط است. راهبران حدود

**دلیل موفقیت
مدارس چندپایه
در برخی
کشورها آموزش
و خودآموزی
خوب معلمان،
توسعه ضمن
خدمت، نوآوری
در تدریس،
دانش آموز
محوری، تبادل
اطلاعات و
استفاده از جامعه
بومی به‌عنوان
آموزش دهنده
است**

۱۲ مأموریت در طول ماه دارند و در این مأموریت‌ها وظیفه دارند توأمان در کنار معلم، دانش‌آموزان و والدین قرار بگیرند، از مشکلات آگاه شوند و در صدد رفع آن‌ها برآیند. در قسمتی از جلسه، بحث به غیرانتفاعی بودن دوره پیش‌دبستانی و ضرورت وجود این دوره در مدارس محروم کشیده شد. به رغم اینکه استاندارد مدارس چندپایه، ۳ پایه با ۱۵ دانش‌آموز است، ما در ایران شاهد کلاس‌هایی با ۵ پایه و ۲۵ دانش‌آموز هستیم، آقای محمدیگی از تخصیص کمک شهری به دانش‌آموزان محروم سخن به میان آورد و گفت: «در برخی مدارس چندپایه، علاوه بر آن پنج پایه، پیش‌دبستانی نیز وجود دارد! اما اگر وجود نداشته باشد، دانش‌آموزان ۶ ساله‌ای که هنوز دوره پیش‌دبستانی را نگذرانده‌اند، از شهریورماه به کلاس می‌روند تا قواعد سر کلاس نشستن را یاد بگیرند

و مانع تدریس معلم در طول سال تحصیلی نشوند». نگرانی محمدیگی بیشتر به حضور کم دختران در مدارس چندپایه و احتمال مخالفت خانواده‌ها معطوف بود.

معلم قادر است یا به‌طور هم‌زمان بر یک درس و موضوع - مثلاً ریاضی و محیط محیط و مساحت - در پایه‌های مختلف تمرکز کند و یا دروس را با توجه به رابطه طولی پایه‌ها و رابطه عرضی کتاب‌ها به هم مرتبط سازد. ایشان با یادآوری معایب و محاسن هر شیوه بر اجرایی شدن آن‌ها تأکید کرد؛ زیرا به رغم اینکه در دانشگاه و کتاب‌ها این مسائل آموزش داده می‌شود، خروجی آن‌ها در کلاس چندان به چشم نمی‌آید. یکی دیگر از دغدغه‌های آقای کنگرلو توجه بیشتر به معلمان چندپایه بود. با توجه به سختی کار معلمی که تدریس ۳ یا ۴ پایه را به عهده دارد، ایشان توقع حمایت بیشتر از این گروه معلمان را داشتند تا شاید سختی این کار باعث کاهش انگیزه آنان نشود.

خانم ابوالکاشف با اشاره به یک مطالعه تطبیقی در یونسکو و ارائه مثال‌هایی از کشورهای مختلف، از کارایی مدارس چندپایه سخن به میان آورد؛ از اینکه با توجه به محاسن مدارس چندپایه - در کشورهای چون ویتنام - این‌گونه مدارس جایگزین مدارس عادی شده‌اند. دلیل موفقیت مدارس چندپایه در برخی کشورها آموزش و خودآموزی خوب معلمان، توسعه ضمن خدمت، نوآوری در تدریس، دانش‌آموزمحوری، تبادل اطلاعات و استفاده از جامعه بومی به‌عنوان آموزش‌دهنده است. به نظر خانم ابوالکاشف، وظیفه راهبر آموزشی رساندن کلاس‌های چندپایه به همین سطح مطلوب است؛ چرا که راهبر قرار نیست به‌عنوان بازرس از مدارس بازدید کند. راهبران یک منبع آموزشی در کنار معلمان هستند. اشکالاتی که خانم ابوالکاشف به شیوه اجرایی شدن این طرح وارد می‌دانست، دور بودن مسیر مدارس و سختی رسیدن به کلاس‌های ضمن خدمت برای راهبران و معلمان مشتاق بود.

محمدیگی با مطرح کردن تاریخچه شکل‌گیری راهبران آموزشی به بیان تفاوت موجود بین معلم راهنما، راهنمای آموزشی و راهبر

خانم ابوالکاشف نوری